

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-07-04/2012
P/12/169

Rzeszów, września 2012 r.

Pan

Władysław Rutkowski

Powiatowy Lekarz Weterynarii

w Dębicy

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej ustawą o *NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Dębicy (Inspektoracie), w zakresie sprawowania nadzoru weterynaryjnego nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów weterynaryjnych w województwie podkarpackim w latach 2009 – I połowa 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 września 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o *NIK*¹, przekazuje Panu Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, ocenia sprawowanie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Dębicy (Powiatowego Lekarza), nadzoru nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów weterynaryjnych w latach 2009 – I półrocze 2012 r.

¹ w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. Nr 227 poz. 1482 ze zm.).

Ocena ta jest uzasadniona poniższymi ocenami częściowymi.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia proces zatwierdzania i rejestracji zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego, nadzorowanych przez Powiatowego Lekarza.

W kontroli ustalono, że w latach 2009 – 2012 (I półrocze), stosownie do zapisów art. 20 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o *produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. z 2006 r., Nr 17, poz. 127), zwanej dalej ustawą *oppz*, Powiatowy Lekarz prowadził rejestr zakładów, wykaz podmiotów podlegających rejestracji oraz wykaz zakładów zatwierdzonych. W rejestrze ujętych było 122 zakłady, w tym 95 aktualnie nadzorowanych. W 2009 r. do rejestru wpisano 10 zakładów, w 2010 r. – 6 zakładów, w 2011 r. – 9 zakładów, w I półroczu 2012 r. – 12 zakładów. W poszczególnych latach funkcjonowało odpowiednio: w 2009 r. – 17 zakładów zatwierdzonych, w 2010 r. i 2011 r. – 18 zakładów zatwierdzonych, w I półroczu 2012 r. – 19 zakładów zatwierdzonych.

W badanym okresie, Powiatowy Lekarz wydał łącznie 31 decyzji w sprawach: zatwierdzania zakładów, warunkowego zatwierdzenia i wykreślenia zakładów z rejestru. Decyzje te zawierały elementy, przewidziane przepisem art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071). Decyzje w sprawach wpisu do rejestru oraz decyzje w sprawach zatwierdzenia zakładów, zostały wydane w oparciu o wnioski przedsiębiorców. Na podstawie tych decyzji, zakłady wpisywane były do rejestru i wykazów.

Wnioski o zatwierdzenie i rejestrację zakładów zawierały elementy, przewidziane przepisami art. 21 ust. 2 i 3 ustawy *oppz*, i składane były do Powiatowego Lekarza w terminie przewidzianym w art. 21 ust. 1 tej ustawy.

Przed wydaniem decyzji w sprawach zatwierdzenia zakładów i warunkowego zatwierdzenia zakładów, Powiatowy Lekarz – zgodnie z przepisem art. 31 ust. 2 lit b) rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191 z 30.04.2004 r., Dz. Urz. UE *Polskie wydanie specjalne*, rozdz. 3, t. 45, s. 200, ze zm.) – przeprowadzał w tych zakładach kontrole urzędowe. Powiatowy Lekarz, wydając te decyzje oraz decyzje w sprawach wpisu do rejestru, nadawał – każdemu zarejestrowanemu podmiotowi – weterynaryjny numer identyfikacyjny,

w sposób określony przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w *sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego* (Dz. U. Nr 173, poz. 1178).

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób prowadzenia przez Powiatowego Lekarza rejestru i wykazów zakładów, podlegających nadzorowi.

Stwierdzono, że dokumenty te zawierały informacje, przewidziane przepisami § 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w *sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego, lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich produktów* (Dz. U. Nr 187, poz. 1258). Informacje te, stosownie do przepisu art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy *oppz.*, przekazywane były Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz w 2010 r., wykreślił z rejestru 3 zakłady. O wykreśleniach tych, Powiatowy Lekarz nie powiadomił państwowego powiatowego inspektora sanitarnego i wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej, czym naruszył przepis art. 22 ust.1 pkt 2 ustawy *oppz.* Informacja ta została przekazana ww. organom, dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. w dniu 21 czerwca 2012 r.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowany przez Powiatowego Lekarza nadzór nad produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz – w badanym okresie – w formie decyzji administracyjnych zatwierdził 25 projektów technologicznych zakładów, zamierzających prowadzić działalność w zakresie produkcji wyrobów pochodzenia zwierzęcego. Wnioski o zatwierdzenie powyższych projektów zawierały informacje o zakresach i wielkościach planowanych produkcji oraz o rodzajach produktów, które będą wytwarzane w tych zakładach. Powiatowy Lekarz wydał te decyzje w terminach określonych w art. 19 ust. 2 ustawy *oppz.*, tj. w okresie 30 dni od daty złożenia wniosków.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia organizację Inspektoratu w zakresie wykonywania ustawowych zadań związanych z nadzorem nad zakładami produkującymi żywność pochodzenia zwierzęcego.

Ustalono, iż bieżący nadzór nad produkcją żywności sprawowany był przez „Zespół ds. bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów”, w którym zatrudniano 5 pracowników. Do zadań tego Zespołu należało, m.in., sprawowanie nadzoru nad: ubojem zwierząt rzeźnych; rozbiorem i przetwórstwem mięsa; bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymogami weterynaryjnymi przy ich produkcji oraz badanie mięsa zwierząt łownych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wyznaczanie przez Powiatowego Lekarza lekarzy weterynarii, niebędących pracownikami Inspektoratu, do wykonywania czynności, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o *Inspekcji Weterynaryjnej* (Dz. U. z 2010r. Nr 112 poz. 744 ze zm.), zwanej dalej ustawą o IW.

Ustalono, że w 2009 r. Powiatowy Lekarz – w drodze decyzji administracyjnych – wyznaczył 20 takich lekarzy weterynarii, w 2010 r. – 20, w 2011 r. – 22, a w I półroczu 2012 r. – 18 lekarzy. Decyzje te stanowiły podstawę do zawarcia umowy, w której ustalano zakres, termin oraz miejsce wykonywania czynności, a także wysokość wynagrodzenia i termin jego zapłaty. Wysokość tego wynagrodzenia określana była w umowach według przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837 ze zm.), a ustalone kwoty – zgodnie z umowami – były terminowo wypłacane.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Powiatowego Lekarza w zakresie planowania i przeprowadzania kontroli w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego.

Stwierdzono, że roczne plany kontroli sporządzane były w oparciu o analizę ryzyka, w zakresie bezpieczeństwa i jakości zdrowotnej produkowanej żywności. Przy ich opracowywaniu przestrzegano wytycznych, zawartych w Instrukcjach Głównego Lekarza Weterynarii, odpowiednio: nr GIWhig–500–11/07 z dnia 14 sierpnia 2007 r. i nr GIWbż – 500 – 2/11 z dnia 1 września 2011 r. w sprawach określenia, na podstawie analizy ryzyka, częstotliwości kontroli podmiotów sektora spożywczego objętych urzędowym nadzorem *Inspekcji Weterynaryjnej*.

W badanym okresie zaplanowano łącznie 134 kontrole, z tego: w 2009 r. – 43 kontrole w 29 zakładach, w 2010 r. – 37 kontroli w 28 zakładach, w 2011 r. – 38 kontroli w 28

zakładach, w I półroczu 2012 r. – 16 kontroli w 16 zakładach. Planem kontroli objęto wszystkich producentów żywności i wszystkich skontrolowano, za wyjątkiem jednego, który wcześniej zaprzestał działalności i zlikwidował zakład.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Lekarza, podejmowane w związku z otrzymywanymi informacjami o nieprawidłowościach, mogących występować w nadzorowanych podmiotach.

Ustalono, że Powiatowy Lekarz, w terminie do 2 do 7 dni po otrzymaniu takich informacji, przeprowadzał kontrole we wskazanych zakładach. W wyniku 7 kontroli wszczętych w oparciu o te informacje, w 5 przypadkach zastosował pouczenia i zobowiązał podmioty do właściwego obrotu żywnością, a w 1 przypadku nałożył karę pieniężną w wysokości 5 tys. zł.

W badanym okresie Powiatowy Lekarz przeprowadził 6 kontroli na zlecenie Głównego Lekarza Weterynarii i 5 – na zlecenie Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, obejmując nimi 64 zakłady produkujące żywność pochodzenia zwierzęcego. Kontrole te dotyczyły m.in. oznakowania produktów, dobrostanu zwierząt ubojowych i hodowlanych, stosowania w produkcji żywności substancji niedozwolonych, w tym soli przemysłowej oraz suszu jajecznego. O wynikach kontroli każdorazowo powiadamiane były organy zlecające kontrole. W 2 zakładach stwierdzono wykorzystywanie soli przemysłowej do produkcji żywności. Sól ta została zabezpieczona, a dalsze działania prowadzono wspólnie z policją.

W jednym przypadku stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktów pochodzenia zwierzęcego, pozyskanych z kurcząt, u których w narządach stwierdzono obecność substancji niedozwolonych. Powiatowy Lekarz powiadomił o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii, na terenie którego znajdowała się ferma tych kurcząt, oraz przekazał informację o zaistniałym zdarzeniu Wojewódzkiemu Koordynatorowi ds. monitoringu. Fermę tę uznano za podejrzaną i objęto ją wzmożonym nadzorem, a na jej właściciela nałożono grzywnę. Badania próbek, pobranych w późniejszym terminie od kurcząt hodowanych w tej fermie, nie wykazały substancji niedozwolonych.

Analiza dokumentacji, dotyczącej kontroli przeprowadzonych u 5 największych producentów żywności wykazała, że – w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości – Powiatowy Lekarz wydawał decyzje lub zalecenia pokontrolne. Każdorazowo, w decyzjach oraz w zaleceniach pokontrolnych określano terminy usunięcia nieprawidłowości. Po upływie

tych terminów, niezwłocznie przeprowadzane były kontrole sprawdzające, w trakcie których stwierdzono wykonanie wydanych decyzji i zaleceń. Nie odnotowano przypadku, który mógłby bezpośrednio wpływać na bezpieczeństwo konsumentów produkowanej żywności.

W badanym okresie żaden z pracowników Inspektoratu, wykonujących czynności kontrolne, nie posiadał zgody Powiatowego Lekarza na podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub na prowadzenie działalności gospodarczej bądź na wykonywanie dodatkowych zajęć zarobkowych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia pobieranie, egzekwowanie i przekazywanie na rachunek dochodów budżetu państwa, opłat – naliczonych w 2011 r. – za czynności wymienione w art. 30 ust. 1 ustawy o IW.

Ustalono, że dochody budżetowe z tego tytułu, uzyskane w 2011 r., wyniosły 934.917,99 zł, z czego kontrolą objęto wpływy w wysokości 56.004,66 zł, tj. 6%. Opłaty te pobierane były przez Powiatowego Lekarza w kwotach określonych przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w *sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej* (Dz. U. z 2007 r. Nr 2 poz. 15 ze zm.).

W 3 przypadkach pobrane dochody, w kwotach: 11.402 zł; 11.201,86 zł i 5.836,50 zł, odprowadzone zostały na rachunek budżetu państwa ze zwłoką, wynoszącą – odpowiednio: 10 dni, 5 dni i 1 dzień. Nieterminowe przekazanie tych kwot stanowiło naruszenie przepisów § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010r. w *sprawie szczególnego sposobu wykonania budżetu państwa* (Dz. U. Nr 245, poz. 1637).

Na koniec 2011 r. z tytułu powyższych opłat wystąpiły zaległości w kwocie 818,32 zł, dotyczące jednego zakładu. W wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego zaległości te zostały ściągnięte w dniu 27 stycznia 2012 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 2 ustawy o NIK¹, wnosi o zapewnienie:

- powiadamiania – państwowego powiatowego inspektora sanitarnego oraz wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej – o dokonanych skreśleniach zakładów z prowadzonych wykazów i z rejestru, stosownie do postanowień art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy *oppz.*;
- przekazywanie pobranych opłat, na rachunek dochodów budżetu państwa, w terminach określonych § 4 ust. 2 cyt. rozporządzenia Ministra Finansów w *sprawie szczególnego sposobu wykonania budżetu państwa.*

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o *NIK*¹, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii, prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o *NIK*¹, oczekuje od Pana Powiatowego Lekarza przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o *NIK*¹, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.